

Protokoll Kirkerådet (KR)

19.03.2015
Kirkens hus

Til stede:

May Lisbeth Hovlid Aurdal
Kjartan Bergslid
Erling Birkedal
Ivar Braut
Helga Haugland Byfuglien
Dag Jostein Fjærvoll
Agnes Sofie Gjeset

Roald Braathen
Sølvi Lewin
Svein Arne Lindø
Egil Morland
Jan Olav Olsen
Kristin Gunleiksrud Raaum
Sigurd Skollevoll

Til stede:

fra MKR

Erling Pettersen (leder)

fra SKR

Anne Dalheim (leder)

Forfall uten vara: Runar Godø
Forfall: Ingrun Jule

Fravær under enkelte saker, ved behandling og/eller da vedtak ble fattet:

Helga Haugland Byfuglien: 12/15

Kristin Gunleiksrud Raaum meldte seg inhabil under behandling av sak KR 15/15

Til stede fra sekretariatet:

Berit Hagen Agøy
Ole Inge Bekkelund
Ragnar Bredoch
Trude Evenshaug
Anders B G Eide
Jan Rune Fagermoen
Åge Haavik

Jens-Petter Johnsen
Tore Johnsen
Vidar Kristensen
Svein M. Køhn
Øyvind Meling
Turid Myrholt
Gerd Karin Røsæg
Synnøve Hinnaland Stendal
Tone Helene Welden
Andreas H Aarflot

Den planlagte samtalen om KR-møtene utsettes til junimøtet.

Konstituering

Møtet vedtok en ny sak 18/15 – Fullmaktsvedtak til KR-AU

Møtet ble ledet av Svein Arne Lindø, og som vanlig fulgte ordningen med en saksordfører for hver sak. Det var ingen merknader til innkallingen.

Saksliste

Saksnr.

Sakstittel

KR 09/15

Orienteringssaker

KR 09.1/15 Muntlig orientering fra KR, MKR, SKR og BM

KR 09.2/15 Rekruttering: en utfordring til hele kirken

KR 09.3/15 Høringsuttalelse fra Kirkerådet vedrørende rapporten fra ekspertgruppen for Statens pensjonsfond utlands virkemiddelbruk og investering i kull- og petroleumselskaper – brev av 26.02.15

KR 09.4/15 Høringssvar av 26.02.15 – Frivillighetserklæringen

KR 09.5/15 Høringssvar av 23.02.15 – NOU 2014:9 Ny adopsjonslov

KR 09.6/15 Høringssvar av 25.01.15 – Kirkerådets innspill til

«Perspektiver på en klimalov»

KR 09.7/15 Statsbudsjettet 2015 – Kirkerådet – Tildeling av bevilgning

KR 09.8/15 Protokoll fra MKR møte 5.-6. mars 2015 – ikke godkjent

KR 09.9/15 Uttalelse fra MKR – Slå ring om jødene

KR 09.10/15 Uttalelse fra MKR – Norge må ta større ansvar for å løse den humanitære krisen i Middelhavet

KR 09.11/15 Fremdriftsplan for Kirkerådets arbeid med kirkeordning 2015-2020

KR 09.12/15 Avvikling av prestenes boplikt – protokoll 05.03.15 – brev av 11.02.15

KR 10/15

Referatsaker

KR 10.1/15 Protokoll fra styremøte i NKR 03.02.15

KR 10.2/15 Protokoll fra SKR møte 8.-9.12.14

KR 10.3/15 Protokoll AGU

KR 11/15

Staten og den norske kirke – et tydelig skille. Høring (PTS inkludert)

KR 12/15

Årsrapport for de sentralkirkelige råd

KR 13/15

Nye salmar i salmedatabasen til Den norske kyrkja

- KR 14/15**   Strategiplan for likestilling mellom kjønn i Den norske kirke 2015-2023
- KR 15/15**   Kirkevalget 2015 – behandling av klage fra Åpen folkekirke
- KR 16/15**   Resultatmål og indikatorer for Kirkevalget 2015
- KR 17/15**   Suppleringsvalg til protokollkomiteen
- KR 18/15**   Fullmaktsvedtak til KR-AU

KR 09/15 Orienteringssaker

KR 09.1/15 Muntlig orientering fra KR, MKR, SKR og BM

Kirkerådet ved direktør:

- Kirkeordning: Veivalgs dokumentet er nå ute hos høringsinstansene. Under orienteringssaker oversikt over planlagt fremdrift på kirkeordningssaker
- Kirkevalget og kommunikasjonsplan om valget under utvikling. To utfordringer som hensyntas: Velgernes manglende kunnskap om kandidatene og manglende engasjement. Hovedoverskrift: Kirkevalget – skaper fremtidens kirke
- Tilsettinger, 8 stillinger utlyst, er inne i en prosess med tilsettinger, ny kommunikasjonsdirektør er tilsatt
- Styringssamtaler med bispedømmerådene pågår
- Presteforeningens generalforsamling. Ble formidlet uro i forhold til et par sider ved ny kirkeordning: pensjonsordning og boligordningen, spesielt fordelsbeskatning.
- Venter på høring om de institusjonelle sider ved PTS, søndagsåpne butikker, tjenesteboligordningen og kulturhistoriske OVF- presteboliger
- Kontakt med den katolske kirke om medlemskapsproblemer

Mellomkirkelig råd ved leder:

- Årsrapportene fra Norges kristne råd og Samarbeidsråd for livssynssamfunn
- MKR-møtet i mars; Første del av møtet seminar med deltagere fra de økumeniske organisasjonene. MKR avgitt to uttalelser: Slå ring om jødene, uttalelse om antisemittisme og Norges ansvar for å løse den humanitære krisen i Middelhavet. Sak i møtet om Religionsmøte og religionsdialog – viktig at dette arbeidet også skjer på grasrota.
- Rapport til UNE og Justis Dep. om konvertitter – må lytte til den kirkelige kompetanse.

Samisk kirkeråd ved leder:

- Møte 10-11.mars i Kirkenes. Møte med tidligere prost Kåre Kvammen, arbeider med en bok – Liv og leven i kirken. Salmesangkveld og møte med representanter fra menighet/fellesråd. Glad for at sametinget har satt fokus på kirken.
- Oppmerksomhet rundt avholdelse av begravelser på Samefolkets dag 6.februar, oppslag i media og drøfting på møtet. Kommer som egen sak i SKRs septembermøte.

Bispemøtet ved preses

- BM 9-13.februar:
  - Olavsstipend utlyst med tematikken hvorfor bringe barnet til dåp og Luthersk spiritualitet.
  - Drøftet regelverk rundt tilsetting av utenlandske prester i Norge – utarbeidet en liten brosjyre hvor bl.a. språkkompetanse understrekes. Kirken er avhengig av utenlandske ressurser.

- BM startet med åpen gudstjeneste i Oslo domkirke med påfølgende seminar. Foredrag ved biskop Tor B Jørgensen – Er vi i ferd med å få et forskjellssamfunn i Norge. Påfølgende debatt om hva kirken kan uttale seg om.
- Valg av nytt arbeidsutvalg: visepreses Halvor Nordhaug og Atle Sommerfeldt med Stein Reinertsen som vara. Også godt møte med repr. fra SKR og MKR.

KR 09.2/15 Rekruttering: en utfordring til hele kirken

KR 09.3/15 Høringsuttalelse fra Kirkerådet vedrørende rapporten fra ekspertgruppen for Statens pensjonsfond utlands virkemiddelbruk og investering i kull- og petroleumsselskaper – brev av 26.02.15

KR 09.4/15 Høringssvar av 26.02.15 – Frivillighetserklæringen

KR 09.5/15 Høringssvar av 23.02.16 – NOU 2014:9 Ny adopsjonslov

KR 09.6/15 Høringssvar av 25.01.15 – Kirkerådets innspill til «Perspektiver på en klimalov»

KR 09.7/15 Statsbudsjettet 2015 – Kirkerådet – Tildeling av bevilgning

KR 09.8/15 Protokoll fra MKR møte 5.-6. mars 2015 – ikke godkjent

KR 09.9/15 Uttalelse fra MKR – Slå ring om jødene

KR 09.10/15 Uttalelse fra MKR – Norge må ta større ansvar for å løse den humanitære krisen i Middelhavet

KR 09.11/15 Fremdriftsplan for Kirkerådets arbeid med kirkeordning 2015-2020

KR 09.12/15 Avvikling av prestenes boplikt – protokoll 05.03.15 – brev av 11.02.15

Forslag til vedtak

Kirkerådet tar sakene til orientering.

KR 09/15 Vedtak:

Kirkerådet tar sakene til orientering.

KR 10/15 Referatsaker

KR 10.1/15 Protokoll fra styremøte i NKR 03.02.15

KR 10.2/15 Protokoll fra SKR møte 8.-9.12.14

KR 10.3/15 Protokoll AGU

Forslag til vedtak

Kirkerådet tar referatsakene til orientering.

KR 10/14 Vedtak:

Kirkerådet tar referatsakene til orientering

KR 11/15 Staten og den norske kirke – et tydelig skille. Høring

Sammendrag

Det foreliggende høringsdokumentet som sendes Kirkemøtet, inneholder de nødvendige lovforslag for å gjennomføre en virksomhetsoverdragelse av den i dag statlige del av Den norske kirke. Sentralt i forslaget står opprettelsen av et nytt kirkelig rettssubjekt som kan muliggjøre dette. Forslaget er i tråd med Kirkemøtets bestilling fra april 2013.

Saken har vært på bred høring høsten 2014, og høringsdokumentet for Kirkemøtet er en revidert versjon av høringsnotatet.

Forslag til vedtak

Kirkerådet anbefaler Kirkemøtet å fatte følgende vedtak:

Kirkemøtet vedtar følgende uttalelse til Kulturdepartementets høringsdokument av 3. mars 2015 med tittelen *Staten og Den norske kirke – et tydelig skille*.
Forslag til endringer i kirkeloven til behandling i Kirkemøtet i 2015.

Erling Birkedal fremmet følgende endringsforslag:

Prostiråd – s 22-23: Kirkemøtet mener det ikke er grunn til å oppheve dagens hjemmel om prostiråd, jf. kl § 22.

Votering: Forslaget falt mot 2 stemmer.

Statens økonomiske forpliktelser – s 31: Teksten i ny § 22 bør konkretiseres ved å nevne de sentrale oppgaver statens finansiering skal dekke.

Votering: Forslaget falt mot 4 stemmer.

Sigurd Skollevoll fremmet følgende endringsforslag:

Kirkemøtets myndighet til å gi en arbeidsgiverorganisasjon fullmakter - s. 13 – 14 (Se siste setning): Det er ikke behov for lovforankring, det er Kirkerådet som skal knytte til seg en arbeidsgiverorganisasjon.

Votering: Forslaget falt mot 2 stemmer.

Kristin Gunleiksrud Raaum fremmet følgende endringsforslag:

Stryk siste setning i punkt 7.3.4 romertall I s 20.

Votering: Forslaget falt mot 2 stemmer.

Administrasjonens alternative konklusjoner s 40:

Votering: Alternativ 1 ble vedtatt med 11 stemmer, alternativ 2 fikk 3 stemmer og har følgelig falt.

Alternativ 1: Kirkemøtet støtter derfor .....

Det ble videre besluttet at administrasjonen skulle innarbeide en innledende sammenfatning av hovedkonklusjonene i uttalelsen.

KR 11/15 Vedtak:

Kirkemøtet vedtar følgende uttalelse til Kulturdepartementets høringsdokument av 3. mars 2015 med tittelen *Staten og Den norske kirke – et tydelig skille. Forslag til endringer i kirkeloven til behandling i Kirkemøtet i 2015.*

KR 12/15 Årsrapport 2014 for de sentralkirkelige råd

Sammendrag

Årsrapporten for 2014 er utarbeidet etter en ny mal. Dette har sammenheng med at Finansdepartementet har foretatt endringer i *Bestemmelser om økonomistyring i staten*. Endringene innebærer at årsrapport og årsregnskap f.o.m. 2014 skal utarbeides etter en felles struktur for alle statlige virksomheter, jf. pkt. 1.5.1 i *Bestemmelser om økonomistyring i staten*. Dette gjelder også for bispedømmerådene. Det vises også til vedlagte brev fra Kulturdepartementet av 25. november 2014.

Etter denne malen skal årsrapporten inneholde seks deler, med følgende benevnelse og rekkefølge:

- I. Leders beretning
- II. Introduksjon til enheten og hovedtall
- III. Årets aktiviteter og resultater
- IV. Styring og kontroll i enheten
- V. Vurdering av framtidsutsikter
- VI. Årsregnskap

Det er nytt at regnskapstall skal inkluderes som en egen del av rapporten. Kirkerådet har derfor tatt med regnskapet slik det er bokført etter statens regnskapsprinsipper (SRS).

Kirkerådet skal, etter tildelingsbrevet, publisere årsrapporten på nettsidene til Den norske kirke innen 1. mai eller så snart rapporten er behandlet i styringsdialogen mellom Kirkerådet og departementet.

Forslag til vedtak

Kirkerådet godkjenner årsrapporten 2014 for Kirkerådet, Mellomkirkelig råd og Samisk kirkeråd med de innspill som fremkom i møtet, og oversender den til Kirkemøtet til orientering.

KR 12/15 Vedtak:

Kirkerådet godkjenner årsrapporten 2014 for Kirkerådet, Mellomkirkelig råd og Samisk kirkeråd med de innspill som fremkom i møtet, og oversender den til Kirkemøtet til orientering.

KR 13/15 Nye salmar i salmedatabasen til Den norske kyrkja

Samandrag

I saksutgreiingane til Kyrkjerådet og Kyrkjemøtet i samband med *Norsk salmebok 2013*, er det lagt til grunn at salmeboka skal følgjast opp med at nye salmar blir tilførte salmedatabasen til Den norske kyrkja. Denne saka gjeld kva slags prosedyre som er tenleg for val av nye salmar til salmedatabasen, korleis salmane skal godkjennast og kva for status skal dei ha.

Forslag til vedtak

Kyrkjerådet gjer følgjande vedtak:

1. Kyrkjerådet vedtar at utvalet av nye salmar i salmedatabasen til Den norske kyrkja blir handsama i Nemnd for gudstenesteliv. Nemnda innstiller til direktøren i Kyrkjerådet, som fattar endeleg vedtak. Kyrkjerådet og Bispemøtet får orientering om utvalet av salmar.
2. Talet på nye salmar som leggjast inn i databasen bør vere om lag 20–30 kvart år.

Av språklige omsyn ble det foreslått å fjerne *som leggjast inn* i punkt 2 i vedtaket. Forslaget tas til følge.

KR 13/15 Vedtak:

1. Kyrkjerådet vedtar at utvalet av nye salmar i salmedatabasen til Den norske kyrkja blir handsama i Nemnd for gudstenesteliv. Nemnda innstiller til direktøren i Kyrkjerådet, som fattar endeleg vedtak. Kyrkjerådet og Bispemøtet får orientering om utvalet av salmar.
2. Talet på nye salmar i databasen bør vere om lag 20–30 kvart år.

KR 14/15 Strategiplan for likestilling mellom kjønn i Den norske kirke 2015-2023

Sammendrag

Siden 1990 har Den norske kirke hatt egne planer for arbeidet med kvinnespørsmål/kjønn og likestilling. Sist gjeldende strategiplan gjaldt ut 2014. Kirkerådet får derfor nå en ny plan med vedlagt ressursstoff til behandling. Planen er en revidert utgave av foregående periodes plan. Hovedmålet videreføres, mens delmålene, med underpunkter for det nasjonale, regionale og lokale nivå, er noe endret. Det er denne målstrukturen Kirkerådet skal vedta. Ressursstoffet, som følger strategiplanen, er også revidert og supplert med nytt stoff. Innspill fra bispedømmene er innarbeidet. Blant annet er det internasjonale økumeniske perspektivet, temaet seksuelle minoriteter og kirkens ansvar som arbeidsgiver sterkere framme i det foreliggende forslaget. Strategiplanen med det vedlagte ressursstoffet er ment som en hjelp til å innarbeide likestilling mellom kjønn i alle deler av Den norske kirkes virksomhet. Målet er et bevisst forhold til likestilling og inspirasjon til refleksjon og handling.

Forslag til vedtak

1. Kirkerådet vedtar Strategiplan for likestilling mellom kjønn i Den norske kirke 2015-2023 med de endringene som framkom i møtet.
2. Strategiplanen følges opp systematisk i alle deler av sekretariatet for de sentralkirkelige råd. Tiltak konkretiseres og iverksettes som en integrert del av årsplanene og rapporteres i årsmeldingen.
3. Kirkerådet understreker at arbeid med likestilling er et ledelsesansvar og et tverrgående perspektiv som må ivaretas i alle deler av kirkelig virksomhet, og ber sekretariatet sørge for at arbeidet med likestilling mellom kjønn sikres nødvendige ressurser.

4. Arbeidet med strategiplanen evalueres halvveis i planperioden.
5. Strategiplanen gjøres kjent for bispedømmerådene, fellestrådene og menighetsrådene og for andre aktuelle grupper med oppfordring til å ta et selvstendig ansvar for å analysere, konkretisere og iverksette et planmessig arbeid for likestilling mellom kjønn som en integrert del av virksomheten.

KR 14/15 Vedtak:

Saken utsettes til Kirkerådets juni-møte

KR 15/15 Kirkevalget 2015 – behandling av klage fra Åpen folkekirke

Sammendrag

Kirkerådet mottok 2. desember 2014 en søknad om midler for å drive informasjonsarbeid til velgerne ved Kirkevalget 2015 fra Åpen folkekirke. Kirkerådet avsto søknaden i brev av 9. januar 2015. Åpen folkekirke påklaget Kirkerådets vedtak i brev av 30. januar 2015. Etter kirkeloven § 38 annet ledd kan ikke vedtak fattet av lovbestemte kirkelige organer påklages. Det er således ingen klagerett knyttet til Kirkerådets enkeltvedtak av 9. januar 2015. Kirkerådet har samtidig mulighet til å endre vedtaket, så lenge det er i partens favør. Ettersom dette er en sak av prinsipiell betydning, velger direktøren likevel å legge saken på Kirkerådets bord. Det foreslås at Kirkerådet fastholder vedtaket av 9. januar, men legges opp til at Kirkerådet får tilbake en utredning om en mulig tilskuddsordning i forkant av Kirkevalget 2019. Lister fra andre grupper forslagsstillere kan være et verdifullt virkemiddel for å sikre en bred sammensetning av kirkelige råd.

Forslag til vedtak

1. Kirkerådet fastholder vedtaket av 9. januar 2015.
2. Kirkerådet ber om å få tilbake en utredning om en eventuell tilskuddsordning på bakgrunn av evalueringen av Kirkevalget 2015, i forkant av budsjettprosessene før Kirkevalget 2019

Kjartan Bergslid fremmet følgende forslag til nytt punkt 3:

Kirkerådet ser positivt på at det stilles flere lister ved kirkevalget i 2015. Dette er en viktig del av realiseringen av demokratireformen. KR vil derfor understreke at lister godkjent av valgrådet er likestilt og skal behandles som sådan.

Votering punkt 1: Vedtatt med 12 stemmer.

Votering punkt 2: Vedtatt med 12 stemmer.

Votering punkt 3: Vedtatt med 10 stemmer.

KR 15/15 Vedtak:

1. Kirkerådet fastholder vedtaket av 9. januar 2015.
2. Kirkerådet ber om å få tilbake en utredning om en eventuell tilskuddsordning på bakgrunn av evalueringen av Kirkevalget 2015, i forkant av budsjettprosessene før Kirkevalget 2019
3. Kirkerådet ser positivt på at det stilles flere lister ved kirkevalget i 2015. Dette er en viktig del av realiseringen av demokratireformen. KR vil derfor understreke at lister godkjent av valgrådet er likestilt og skal behandles som sådan

KR 16/15 Resultatmål og indikatorer for Kirkevalget 2015

Sammendrag

Kirkerådet behandlet oppfølgingen av visjonsdokumentet for Den norske kirke 2015-2018 i sak KM 07/14 på sitt møte 26.-27. september 2014.

Kirkerådet godkjente de resultatmål og nøkkelindikatorer som var foreslått for de fire strategiske målene som Kirkemøtet vedtok. Målene er innarbeidet i tildelingsbrevene til Kirkerådet og bispedømmerrådet fra departementet for 2015.

Da saken ble behandlet ble det ikke tatt hensyn til at det for Kirkevalget 2015 også er behov for å fastsette resultatmål og indikatorer. Dette er mål som kun gjelder for ett år, første år i fireårsperioden.

Denne saken tar opp dette behovet og inneholder forslag om resultatmål og indikatorer for Kirkevalget inneværende år.

Forslag til vedtak:

1. Kirkerådet godkjenner at nøkkelindikatorene for Kirkevalget 2015 skal være:

- Valgdeltakelse
- Kjønnfordeling i valgte råd

Jan Olav Olsen og Kristin Gunleiksrud Raaum fremmet følgende forslag til ny nøkkelindikator: Ungdomsrepresentasjon i valgte råd.

Votering: Enstemmig vedtatt.

Kristin Gunleiksrud Raaum fremmet følgende forslag om ny nøkkelindikator:

Tilrettelegge for nye valgalternativer.

Votering: 7-7 - forslaget falt med leders dobbeltstemme.

Vedtak KR 16/15

1. Kirkerådet godkjenner at nøkkelindikatorene for Kirkevalget 2015 skal være:

- Valgdeltakelse
- Kjønnfordeling i valgte råd
- Ungdomsrepresentasjon i valgte råd

KR 17/15 Suppleringsvalg til protokollkomiteen

Sammendrag

Kirkemøtet 2012 valgt i henhold til forretningsorden §3-5 Protokollkomité for perioden 2012.-2015.

Følgende ble valgt:

Medlem

Modulf Aukan, Møre
Grete Folden, Nidaros
Fredrik Arstad, Oslo

Varamedlem

Trude S. Kaspersen, Sør-Hålogaland
Terje Fjeldheim, Stavanger
Torill Kristiansen, Hamar

Terje Fjeldheim har gått ut av Stavanger bispedømmeråd. Han var valgt inn som lek kirkelig tilsatt, men siden han nå er blitt pensjonist måtte han tre ut av rådet.

Kirkerådet fikk 16.03.15 melding om at Fredrik Arstad er innvilget permisjon fra Oslo bispedømmeråd for resten av perioden.

Torill Kristiansen trer inn i Protokollkomiteen som fast medlem. Kirkemøtet må følgelig velge to nye varamedlemmer til komiteen. Inger Helene Nordeide, Bjørgvin og Kjell Rune Wirgenes, Tunsberg er forespurt om å være kandidater til vervet som varamedlemmer til Protokollkomiteen.

Forslag til vedtak

Kirkerådet anbefaler Kirkemøtet å gjøre følgende vedtak:

Kjell Rune Wirgenes velges som personlig varamedlem for Grete Folden og Inger Helene Nordeide velges som personlig varamedlem for Torill Kristiansen.

Vedtak KR 17/15

Kirkerådet anbefaler Kirkemøtet å gjøre følgende vedtak:

Kjell Rune Wirgenes velges som personlig varamedlem for Grete Folden og Inger Helene Nordeide velges som personlig varamedlem for Torill Kristiansen.

KR 18/15 Fullmaktsvedtak til KR-AU

Sammendrag

Departementet har sendt ut på høring *Forslag til tjenesteboligordning* med høringsfrist 15.mai 2015.

Forslag til vedtak:

Kirkerådet gir KR-AU fullmakt til å avgi høringsuttalelse på vegne av Kirkerådet. Arbeidsutvalget bes ta utgangspunkt i Kirkerådets høringsuttalelse om *Tjenestebolig- og bopliktordning for prester*, jf. KR-sak 72/13.

Vedtak KR 18/15:

Kirkerådet gir KR-AU fullmakt til å avgi høringsuttalelse på vegne av Kirkerådet. Arbeidsutvalget bes ta utgangspunkt i Kirkerådets høringsuttalelse om *Tjenestebolig- og bopliktordning for prester*, jf. KR-sak 72/13.